

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนสตรีพังงา

Community-based Learning Management Model for Education Quality Development of Satree Phangnga School

ณัฐญาพร เสวตานนท์¹

Natthayaporn Sewatanon

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ 2. พัฒนารูปแบบ 3. นำรูปแบบไปทดลองใช้ และ 4. ประเมินการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา นักวิชาการ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง และนักเรียนโรงเรียนสตรีพังงาใช้วิธีการสุ่มแบบโควตา เครื่องมือวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยการจัดหมวดหมู่ และการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วม (2) การสร้างเครือข่าย (3) ด้านประสิทธิภาพครูผู้สอน (4) ด้านการประเมินผลงานครูผู้สอน และ (5) ด้านครูสอนภาษาต่างประเทศ ส่วนความต้องการการบริหาร พบว่า (1) การมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ (2) ภาควิชาเครือข่ายที่มีความเข้มแข็ง (3) กระบวนการพัฒนาประสิทธิภาพของครู (4) กระบวนการประเมินที่มีประสิทธิภาพ และ (5) การบริหารจัดการด้านอัตรากำลัง 2) รูปแบบฯ ด้วย “STP Community Model” พบว่า ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเป็นเหมาะสมและความถูกต้องอยู่ในระดับมาก 3) คณะครูและบุคลากร มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามรูปแบบฯ ในภาพรวมในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากเช่นกัน 4) ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของครูในโรงเรียนสตรีพังงาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ รวมทั้งผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563

Received: 2022-07-06 Revised: 2022-08-12 Accepted: 2022-08-19

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีพังงา Director of Satree Phangnga School.

Corresponding Author e-mail: natthayaporn7982@gmail.com

สูงกว่าปีการศึกษา 2562 และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ภายหลังการปฏิบัติงานตามรูปแบบฯ พบว่า มีการพัฒนาดีขึ้น

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารสถานศึกษา; ชุมชนเป็นฐาน; คุณภาพการศึกษา

Abstract

This article aimed to 1. Study the problems and the need. 2. Develop a model. 3. Apply the model to be tested. 4. Evaluate the use of a community-based school management model to improve the quality of education of Satree Phangnga School. The target groups are administrators, teachers, personnel, parents, community leaders, school committees and academicians. used a purposive method and the students at Satree Phangnga School used quota sampling. Research tools comprised interview form, evaluation form, and questionnaire form. data were analyzed by statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation. While the qualitative data were analyzed by descriptive analysis. The result showed; 1) Problems in the school administration of Satree Phang-nga School consisted of (1) Participation, (2) Network, (3) Teachers' efficiency, (4) Evaluation, and (5) foreign language teachers. As for the need for management style, it was found that: (1) Effective participation (2) Strong network (3) performance development process (4) Effective evaluation, and (5) Human management. 2) A model of community-based school administration to improve the quality of education at Satree Phang-nga School by the STP Model While assessment of educational institutions' administration model found that benefit, possibility, suitability, and accuracy are at a high level. 3) Teachers and staff, there was a high level of understanding of the implementation of the community-based school administration model to improve the quality of education of Satree Phang-nga School as a whole at a high level. The satisfaction with the model of community-based school management for improving the quality of education at Satree Phang-nga School was also at a high level. 4) The overall performance of teachers in Satree Phangnga School was at a high level. and the academic achievement, including the results of the Basic National Education Test (O-net) in the 2020 academic year, was higher than that of the 2019 academic year. and desirable characteristics after the implementation of the model of community-based

school administration to improve the quality of education at Satree Phang-nga School found that there was a better development.

Keyword: Education Management. Community-based. Education Quality

บทนำ (Introduction)

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนามนุษย์และประเทศชาติ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคมและเศรษฐกิจ (ทองทิพย์ มนตรี, 2558) อีกทั้งความรู้เหล่านั้นยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนามนุษย์ให้เติบโตได้ทั้งทางด้านอารมณ์ สังคมและสติปัญญาควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมซึ่งส่งผลให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและยังเป็นการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป (สุนทร หลักคำ และคณะ, 2561) ในขณะที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้ภาครัฐต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและจะต้องเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนในการจัดการศึกษา ในทุกระดับ โดยที่หน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่กำกับดูแลและให้การสนับสนุนให้การจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล และมีคุณภาพรวมถึงเป็นไปตามมาตรฐานในระดับสากลหรือระดับนานาชาติ อีกทั้งในการจัดการศึกษาดังที่กล่าวมานั้น การดำเนินการยังต้องมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) อีกด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้แล้วรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยยังสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาจำเป็นต้องประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาครัฐโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งท้องถิ่นหรือชุมชนด้วยเช่นกัน ดังที่สาระสำคัญในมาตรา 24 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (2) ปี 2545 ระบุว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่และมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพและยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาในชุมชนที่เป็นจริงโดยเชื่อมโยงเนื้อหาสาระเข้าด้วยกันกับบริบทชีวิต (วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์, 2561) กล่าวได้ว่าเป็นการบริหารสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาโดยเชื่อมโยงกับบริบทของชุมชน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการบริหารสถานศึกษาโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานนั่นเอง และยิ่งสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ภายใต้โมเดล Thailand 4.0 ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญในด้านการใช้เทคโนโลยี การพัฒนานวัตกรรมและพัฒนาคมนาคมทั้งการสร้างรายได้ให้กับชุมชนควบคู่กันไปและ เพื่อให้ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญในการเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านบริบททางธรรมชาติ

โดยกำหนดให้สถานศึกษาในทุกระดับของแต่ละชุมชนทำหน้าที่เป็นแหล่งรวมวิชาการเพื่อการเรียนรู้ของชุมชนอย่างยั่งยืน (เบญจมาภรณ์ ชำนาญญา และศศิธร คงอุดมทรัพย์, 2563)

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานโดยเฉพาะในด้านการจัดการเรียนรู้ เริ่มต้นขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ทวีปแอฟริกาและในทวีปเอเชีย ซึ่งใช้ชื่อว่า “การเรียนรู้โดยการบริการสังคม” (Service Learning: SL) เป็นรูปแบบของการจัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่ถูกออกแบบมาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและความต้องการของชุมชน (Flecky, 2011) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับชุมชนโดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครู ผู้เรียนและกลุ่มคนในชุมชน (วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์, 2561) แต่อย่างไรก็ตามพบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในปัจจุบันยังคงมีปัญหาด้านการจัดการหรือปัญหาด้านรูปแบบการบริหาร อาทิ ผลการวิจัยของอุมาพร อ่อนคำ (2561) พบว่า สภาพปัญหาของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ในด้านการจัดการศึกษาประกอบด้วยปัญหาด้านการติดต่อประสานงานกับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ปัญหาด้านการศึกษาข้อมูลชุมชน ปัญหาการจัดทำแผนงานการสอนรายบุคคล ปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ ปัญหาด้านการเตรียมแผนงาน และปัญหาด้านการสอนและการประเมินผล ในขณะที่ผลการวิจัยของสุกัญญา แซ่มซ้อย (2555) พบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยชุมชนเป็นฐาน ยังคงมีปัญหาในด้านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลไปยังคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ในที่สุด

โรงเรียนสตรีพังงาเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 34 ห้องเรียน โดยจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 และผลจากการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ในช่วงปี พ.ศ. 2560 – 2562 ที่ผ่านมานั้นในภาพรวมของคุณภาพการศึกษาเมื่อวัดจากผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการโดยเฉพาะเมื่อประเมินจากผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในวิชาหลักทั้ง 4 วิชา ได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่า คะแนนเฉลี่ยยังคงมีค่าต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับจังหวัด และยังคงมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่อนข้างมากมาอย่างต่อเนื่องเมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยในระดับ สพฐ. และในระดับประเทศ (วิชณู ทรัพย์สมบัติ, 2562) สอดคล้องกับผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562 พบว่า ร้อยละของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ 3 ขึ้นไปของวิชาคณิตศาสตร์ วิชาวิทยาศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษ มีเพียงร้อยละ 28.34, 35.10 และ 38.78 ตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ในรายวิชาดังกล่าวในระดับน้อย และนอกจากนี้แล้วจากผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น พบว่า จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอีกทั้งจาก

รายงานผลการประเมินฯ ยังพบว่า นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการใฝ่เรียนรู้ และความสนใจในการเรียน มีปัญหาด้านครอบครัว ด้านพฤติกรรมมากซึ่งอาจจะเกิดจากการที่โรงเรียนและชุมชนขาดการเชื่อมโยงระหว่างกัน ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานจึงอาจมีข้อจำกัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สอดคล้องกับผลการประเมินตนเองของโรงเรียนสตรีพังงาซึ่งรายงานไว้ว่า โรงเรียนจำเป็นต้องพัฒนานวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้และมีการเผยแพร่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ใช้ผลงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ปรับให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ให้มีข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาปรับปรุงตามบริบทและความเหมาะสมของสถานศึกษา (โรงเรียนสตรีพังงา, 2562)

จากความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานและปัญหาที่เป็นอุปสรรคดังที่กล่าวมา อีกทั้งจากแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2557) ซึ่งมีความคิดเห็นว่า โรงเรียนต้องแสวงหาแนวทางจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับองค์กรหรือกลไกต่าง ๆ ในชุมชนและในสังคม นั่นคือ การเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning) ที่บรรจุเข้ากับการเรียนรู้แบบ “สถานที่เป็นฐาน” (Place-Based Learning) เรียกว่า การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning) ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนสตรีพังงาจึงทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา โดยผลการวิจัยจะเกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนสตรีพังงาในหลายมิติ ทั้งในด้านการบริหารและด้านวิชาการที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา
3. เพื่อนำรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงาไปทดลองใช้
4. เพื่อประเมินการใช้อยู่รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. **รูปแบบการวิจัย :** การวิจัยและพัฒนา (Research and Development)
2. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง :** ประชากร คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนรอบโรงเรียน ผู้ปกครองและนักเรียนโรงเรียนสตรีพังงา ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ด้านบริหารสถานศึกษา โดยที่มีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีการวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
3. **เครื่องมือการวิจัย :** แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง แบบสอบถาม แบบประเมินร่างรูปแบบฯ แบบประเมินความพึงพอใจ แบบประเมินความเข้าใจในวิธีปฏิบัติงานตามรูปแบบฯ และแบบประเมินคุณภาพการศึกษาโดยวัดประสิทธิผล
4. **การรวบรวมข้อมูล :** ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ทั้งการสนทนากลุ่ม การแจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถาม
5. **การวิเคราะห์ข้อมูล** 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสัมภาษณ์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยวิธีการทางสถิติ ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ดังนี้

1.1 ผลการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า สภาพปัญหาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงาในปัจจุบัน สรุปได้ดังนี้ ได้แก่

1.1.1 ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน โดยที่การมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครองและชุมชนกับสถานศึกษาในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ยังไม่เพียงพอ

1.1.2 ปัญหาด้านการสร้างเครือข่ายผู้มีส่วนร่วมในมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา และการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนยังขาดความเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษายังไม่เพียงพอ รวมทั้งยังขาดการพัฒนาเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนางาน และเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.1.3 ปัญหาด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน โดยที่ยังขาดโครงการหรือกิจกรรม เพื่อให้ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการตรวจประเมินพร้อมทั้งให้คำแนะนำจากฝ่ายวิชาการของโรงเรียนและสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ใช้ผลงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหานักเรียนยังไม่มีความต่อเนื่อง

1.1.4 ปัญหาด้านการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน โดยการจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาขาดความต่อเนื่อง

1.1.5 ปัญหาด้านครูผู้สอนในรายวิชาภาษาต่างประเทศ โดยปัจจุบันยังขาดแคลนครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ เช่น ครูภาษาจีน และครูภาษาอังกฤษ ที่เป็นข้าราชการ ข้าราชการครูที่มีอยู่ ณ ปัจจุบัน มีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีความจำเป็นต่อห้องเรียนพิเศษ

1.2 ผลการศึกษาความต้องการการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา

1.2.1 ผลการศึกษาเชิงปริมาณ: จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน 265 คน พบว่า ความต้องการการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงาในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนฯ อยู่ในระดับมาก $\bar{X} = 4.46$, S.D. = .551 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า รูปแบบการบริหารฯ ในด้านการจัดการสอนเสริมในรายวิชาภาษาต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X} = 4.74$, S.D. = .662 รองลงมาคือรูปแบบการบริหารฯ ในการจัดการสอนเสริมเพื่อเตรียมสอบ O-net $\bar{X} = 4.64$, S.D. = .631 ตามลำดับ

1.2.2 ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ: จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนรอบโรงเรียน 3 ชุมชน และ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า ความต้องการการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา สรุปได้ดังนี้ ความต้องการการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ได้แก่ 1) ความต้องการการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนกับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยที่ ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจในบางประเด็นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ความต้องการมีภาคีเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ โดยต้องการให้ภาคีเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

ของโรงเรียนเป็นรูปแบบเครือข่ายที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา และการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา และพัฒนาภาคีเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนางาน และเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ความต้องการกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน โดยการจัดโครงการหรือกิจกรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง โดยต้องรายงานการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่มีความต่อเนื่อง 4) ความต้องการกระบวนการประเมินผลงานครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ และ 5) และความต้องการการบริหารจัดการด้านอัตรากำลังครูสอนภาษาต่างประเทศที่เพียงพอ โดยจัดสรรอัตรากำลังครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ เช่น ครูภาษาจีน และครูภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพในด้านความต้องการการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงามีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกัน โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการด้านผู้สอนภาษาต่างประเทศ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ดังนี้

2.1 ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า สามารถยกร่างได้ใช้ชื่อว่า “STP Community Model” ซึ่งมีความหมายดังนี้

S (System and Scanning) หมายถึง การวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

T (Technology) หมายถึง เทคโนโลยี

P (Participation) หมายถึง การมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

C (Community & Collaboration) หมายถึง การเชื่อมโยงอัตลักษณ์ชุมชน

O (Opportunity) หมายถึง โอกาสทางการศึกษา

M (Management) หมายถึง การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

M (Moral) หมายถึง ความมีคุณธรรม

U (Unity) หมายถึง ความเป็นหนึ่งเดียว

N (Network) หมายถึง การพัฒนาเครือข่าย

I (Innovation) หมายถึง นวัตกรรมจัดการ

T (Team) หมายถึง การทำงานเป็นทีม

Y (Yield to None) หมายถึง การมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ด้วย “STP Community Model” กำหนดวิสัยทัศน์คือ “เป็นองค์กรที่บริหารงานด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เน้นการมีส่วนร่วมและยึดถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” ส่วนการดำเนินงานนั้น เป็นการบริหารงานด้วยหลักการวิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ดำเนินการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยบนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็น กลุ่มผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน เป็นการบริหารที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์ของชุมชนที่ให้โอกาสทางการศึกษากับเยาวชนด้วยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของความร่วมมือคุณธรรมและความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งเกิดจากการพัฒนาเครือข่ายที่เข้มแข็งด้วยนวัตกรรมการบริหารจัดการที่ทันสมัยเพื่อสร้างการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ” ซึ่งในการบริหารสถานศึกษาด้วยโมเดลดังกล่าวนี้ จะมีองค์ประกอบของการดำเนินงาน ดังนี้

1. ดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และโรงเรียน ให้ความเข้มแข็งในหลายมิติ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นด้านหลักสูตร 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะครู และผู้บริหารในประเด็นที่อาจส่งผลกระทบต่อนักเรียน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานบางเรื่องที่มีผลกระทบต่อนักเรียน 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพครูและโรงเรียน 5) การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดำเนินการโดยการเชิญผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษา เข้าร่วมวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และ 6) การมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในผลที่เกิดจากการตัดสินใจ

2. การพัฒนาภาคีเครือข่าย ดำเนินการโดยประสานงานผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเพื่อสร้างเครือข่ายผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย โดยเครือข่ายประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา

3. การพัฒนาทุนมนุษย์ ให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรหรือครูในโรงเรียนได้รับการ RUN Skills ซึ่งหมายถึง การทบทวนทักษะเดิมที่มีอยู่ (Re Skills) การพัฒนาทักษะเดิมให้สูงขึ้น (Up Skills) และการเสริมสร้างทักษะใหม่ (New Skills) โดยการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาบุคลากร

4. การประเมิน ซึ่งการประเมินอย่างรอบด้านและต่อเนื่องอยู่บนหลักการของความเป็นธรรม เพื่อให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

5. การบริหารจัดการด้านอัตรากำลัง โดยการจัดหาครูผู้สอนภาษาต่างประเทศครูผู้สอนรายวิชาอื่น ๆ

2.2 ผลการวิพากษ์และประเมินองค์ประกอบและกระบวนการดำเนินงานตามร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา

ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานภายใต้ STP Community Model ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผลการประเมินความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.49 รองลงมาคือผลการประเมินด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ตามลำดับ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา

จากทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา กับครูและบุคลากรในโรงเรียนฯ และทำการประเมินความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามข้อกำหนดในรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา รวมทั้งประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ดังรายละเอียดในแต่ละส่วน ดังนี้

3.1 ผลการศึกษาความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามข้อกำหนดในรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า คณะครูและบุคลากรในโรงเรียนสตรีพังงามีความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามข้อกำหนดในรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงาในภาพรวมในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความเข้าใจในกรณีครูมีภารกิจภายนอกต้องบริหารจัดการหาครูผู้สอนแทนในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.58 รองลงมามีความเข้าใจในเรื่องให้ความสำคัญกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41

3.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานภายใต้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ในภาพรวมในระดับมาก โดยที่ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34, S.D. = .511 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การประเมินอย่างรอบด้านและต่อเนื่องอยู่บนหลักการของความเป็นธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยที่ $\bar{X}$ = 4.53, S.D. = .493 รองลงมาคือการบริหารจัดการด้านอัตรากำลัง $\bar{X}$ = 4.40, S.D. = .587 และการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนและโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด $\bar{X}$ = 4.18, S.D. = .483

4. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา

จากการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 สามารถประเมินผลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ได้ ดังนี้

4.1 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาผ่านประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของครูในโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของครูในโรงเรียนสตรีพังงาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดย $\bar{X} = 4.22$, S.D. = .581 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{X} = 4.56$, S.D. = .492 รองลงมาคือ กระบวนการประเมินครูผู้สอน $\bar{X} = 4.34$, S.D. = .664 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วม $\bar{X} = 3.34$, S.D. = .664 ตามลำดับ

4.2 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน จากการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า นักเรียนโรงเรียนสตรีพังงามีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ นักเรียนร้อยละ 89.49 มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร อยู่ในระดับดีขึ้นไป (เป้าหมาย 80) นักเรียนร้อยละ 75.12 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารอยู่ในระดับดีขึ้นไป (เป้าหมาย 70) นักเรียนร้อยละ 91.93 มีความสามารถในการคิดคำนวณอยู่ในระดับดีขึ้นไป (เป้าหมาย 70) ซึ่งทุกประเด็นเป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อเทียบกับเป้าหมายร้อยละ 60 เมื่อแยกตามกลุ่มสาระ พบว่า นักเรียนร้อยละ 74.85 มีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับ 2 ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ 59.85 มีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ระดับ 2 ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ 72.00 มีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับ 2 ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ 82.65 มีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ระดับ 2 ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ 78.05 มีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ระดับ 2 ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ 85.91 มีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา พลศึกษา ระดับ 2 ขึ้นไป นักเรียนร้อยละ 89.55 มีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ระดับ 2 ขึ้นไป และ นักเรียนร้อยละ 63.54 มีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ระดับ 2 ขึ้นไป

4.3 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-net) พบว่า ภายหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาภาษาไทย 65.30 คะแนน รองลงมาคือวิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยระดับโรงเรียน 38.29 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของปีการศึกษา 2562 และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยในระดับ สพฐ. และในระดับประเทศ และภายหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละวิชาสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับ สพฐ. และสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศ

4.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยภายหลังจากการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า ในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีการพัฒนาครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด 2) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย 3) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย และ 4) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

4.5 ประสิทธิภาพการพัฒนาเชิงประจักษ์ พบว่า ภายใต้การดำเนินงานตาม STP Community Model พบว่าเกิดประสิทธิผลเป็นอย่างมากโดยที่ประสิทธิผลการพัฒนาเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นผ่านผลงานและรางวัลต่าง ๆ อาทิ นายนายวรเทพ แก้ววิจิตร ได้รับเกียรติบัตรผู้มีผลงานการจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) โครงการวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้ Active Learning ร่วมกับภาคีเครือข่าย จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ การได้รับรางวัลผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่นแผ่นดินชั้นพื้นฐาน โครงการเครือข่ายครูดีของแผ่นดิน เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท จาก มูลนิธิครูดีของแผ่นดิน เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา” มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ปัญหาด้านการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ได้แก่ 1) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 2) ปัญหาด้านการสร้างเครือข่ายผู้มีส่วนร่วมในมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษา และการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา 3) ปัญหาด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน 4) ปัญหาด้านการประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน และ 5) ปัญหาด้านครูผู้สอนในรายวิชาภาษาต่างประเทศ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ปรัชญา มั่นทน, สมาน อัสวภูมิ และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2558) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารแบบฐานโรงเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” พบว่า มีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับความขาดแคลนทรัพยากรการบริหาร ทั้งทรัพยากรบุคคลและงบประมาณ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนครูและบุคลากรมีจำนวนจำกัด และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิธร บุตรเมือง (2562) ซึ่งวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาสำหรับเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านสันตบาบ สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโรงเรียนยังมีปัญหาอุปสรรคและความต้องการ พัฒนารูปแบบในระดับมาก โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชน และก็ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุมพร อ่อนคำ, อุดร อรกุล และวรวรรณ อุบลเลิศ (2561) ได้ทำการวิจัย “เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร” ผลการวิจัยพบว่า ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานกับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่นกัน และจากผลการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ส่วนใหญ่จะมีปัญหาด้านการมีส่วนร่วม สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากว่า ในการสร้างการมีส่วนร่วมนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องต้องใช้เวลาและตระหนักถึงความสำคัญ แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่า เป็นช่วงเวลาที่ประเทศไทยเผชิญกับภาวะวิกฤติของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือ โควิด-19 ดังนั้น การพบเจอกันเพื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ จึงอาจจะมีข้อจำกัดนั่นเอง

การศึกษาความต้องการรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า กลุ่มนักเรียนโรงเรียนสตรีพังงามีความต้องการด้านการจัดการสอนเสริมในรายวิชาภาษาต่างประเทศ ในขณะที่ผลการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนรอบโรงเรียน 3 ชุมชน และ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสตรีพังงา มีความต้องการการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ปกครอง ชุมชนกับโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ และต้องการพัฒนาภาคีเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาภาคีเครือข่ายชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนางาน และเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และยังมีความต้องการกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอน และความต้องการกระบวนการประเมินผลงานครูผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งความต้องการการบริหารจัดการด้านอัตรากำลังครูสอนภาษาต่างประเทศที่เพียงพอ โดยจัดสรรอัตรากำลังครูผู้สอนภาษาต่างประเทศ เช่น ครูภาษาจีน และครูภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อธิกุล พงษ์จรมิตร และกาญจน์ เรืองมนตรี (2563) วิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” พบว่า ยังคงต้องการการมีส่วนร่วมเพื่อการสร้างองค์กรประชาชน การสร้างเครือข่ายในการติดต่อสื่อสารกัน ความต้องการจัดฝึกอบรมให้องค์กรประชาชน ความต้องการการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน และความต้องการการกำหนดกรอบกิจกรรม และการติดตามประเมินผล สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ การมีส่วนร่วมมีความสำคัญก่อให้เกิดการพัฒนา ทุกองค์กรจึงต้องการสร้างการมีส่วนร่วมให้เป็นรูปธรรมมากที่สุด

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ด้วย “STP Community Model” ได้กำหนดวิสัยทัศน์คือ “เป็นองค์กรที่บริหารงานด้วย

นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เน้นการมีส่วนร่วมและยึดถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” ส่วนการดำเนินงานนั้น เป็นการบริหารงานด้วยหลักการวิเคราะห์บริบทและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ดำเนินการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยบนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็น กลุ่มผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน เป็นการบริหารที่เชื่อมโยงอัตลักษณ์ของชุมชนที่ให้โอกาสทางการศึกษากับเยาวชนด้วยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของควมมีคุณธรรมและความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งเกิดจากการพัฒนาเครือข่ายที่เข้มแข็งด้วยนวัตกรรมการบริหารจัดการที่ทันสมัยเพื่อสร้างการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพในการมุ่งสู่ความเป็นเลิศ” สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุกัญญา แซ่มซ้อย (2555) ศึกษาเรื่อง การบริหารโดยสถานศึกษาและชุมชนเป็นฐาน : ความท้าทายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ผลการศึกษาพบว่า ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงสำหรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองนี้เน้นเป้าหมาย 3 ประการ คือ 1) คุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ 2) เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา และยังตรงกับผลการวิจัยของ อูมาพร อ่อนคำ, อุดร อรกุล และวรวรรณ อุบลเลิศ (2561) ได้ทำการวิจัย “เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร” พบว่า การดำเนินการตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ได้แก่ (1) การติดต่อประสานงานกับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง (2) การศึกษาข้อมูลชุมชน (3) การจัดทำแผนงานการสอนรายบุคคล (4) การพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ (5) การเตรียมแผนงาน (6) การสอนและการประเมินผล ทั้งนี้ ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานภายใต้ STP Community Model ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่ว่าจะเป็นความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของทวีศักดิ์ สมนอก (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในด้านความเหมาะสม มีประโยชน์ ความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

ในระหว่างการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงาพบว่า คณะครูและบุคลากรในโรงเรียนสตรีพังงามีความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามข้อกำหนดในรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงาในภาพรวมในระดับมาก ส่วนผลการศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา พบว่ากลุ่ม

ตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อกระบวนการดำเนินงานภายใต้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา ในภาพรวมในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรธรรม รูปสอาด และ ศิริพงษ์ เสาภายน (2564) วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร” โดยผลการศึกษา พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ ใจไว (2558) วิจัยเรื่อง “ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3” ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการบริหารงานงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานวิชาการส่วนด้านการบริหารงานทั่วไป มีการบริหารจัดการศึกษาเป็นอันดับสุดท้าย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทวีศักดิ์ สมนอก (2562) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25” พบว่า ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาตามแบบมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้ทำการทบทวนและออกออกแบบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาอย่างละเอียดและรอบคอบ โดยมีการศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการอย่างรอบด้าน ดังนั้น รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นมาจึงสร้างความพึงพอใจได้ในระดับมากนั่นเอง

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาผ่านประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของครูในโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของครูในโรงเรียนสตรีพังงาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร พินะสา (2561) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ยอมรับตามเกณฑ์ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เปมิกา เปรมสุชาติ (2562) วิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนในกลุ่มวังยางโทน อำเภอบางท่อม จังหวัดราชบุรี” พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนในกลุ่มวังยางโทน อำเภอบางท่อม จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณ

ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ รวมทั้ง ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-net) ในปีการศึกษา 2563 สูงกว่าปีการศึกษา 2562 และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ภายหลังการปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสตรีพังงา พบว่า มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทนงค์ดี โพธิ์เกตุ (2564) ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนบ้านดอนแยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 การประเมินการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนบ้านดอนแยงฯ พบว่า คุณภาพโดยรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดีนักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 9.94

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัยสามารถนำไปกำหนดแผนระยะยาวในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ทั้งในส่วนของการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การวางแผนด้านการประเมิน อาทิ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้น ซึ่งเกิดจากการบริหารโดยใช้การมีส่วนร่วม และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น จากผลการศึกษา สถานศึกษาจึงควรนำไปกำหนดแผนปฏิบัติที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม

1.2 ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ควรนำไปพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ด้านการบริหารสถานศึกษาแบบเน้นการมีส่วนร่วม และ เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2. ข้อเสนอแนะในการดำเนินการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ดำเนินการยกกร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการทบทวนเอกสาร และสัมภาษณ์จากนั้นจึงทำการยกกร่างรูปแบบแล้วจึงนำไปประเมินด้วยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยเชิงปริมาณในลักษณะการสร้างแบบจำลองสมการโครงสร้าง แล้วทำการยืนยันแบบจำลองด้วยเทคนิคการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง แล้วยืนยันโมเดลการวัดแต่ละองค์ประกอบของแต่ละตัวแปร ซึ่งจะช่วยให้รูปแบบที่ถูกพัฒนาขึ้นมาความสมบูรณ์และน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง (References)

ทนงค์ดี โพธิ์เกตุ. (2564). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนบ้านดอนแยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(1), 34 -51.

- ทวีศักดิ์ สมนอก. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทองทิพย์ มนตรี. (2558). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีรกุล พงษ์จุมิตร และกาญจน์ เรืองมนตรี. (2563). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วารสารมหาจุฬานาครธรรม, 7(8), 204 -217.
- เบญจมาภรณ์ ชำนาญ และศศิธร คงอุดมทรัพย์. (2563). การศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบชุมชนเป็นฐาน : ชุมชนบางน้ำผึ้ง กรณีศึกษาของวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก. วารสารวิชาการเซาธ์อีสท์บางกอก (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 6(1), 37-49.
- ปรัชญา มั่นทน, สมาน อัสวภูมิ และสุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2558). รูปแบบการบริหารแบบฐานโรงเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารบัณฑิตศึกษา, 12(56), 135 -147.
- เปมิกา เปรมสุคติ. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานของโรงเรียนในกลุ่มวังยางโพน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดราชบุรี. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(2), 600-610.
- โรงเรียนสตรีพังงา. (2562). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปี 2561. พังงา: โรงเรียนสตรีพังงา.
- ลัดดาวัลย์ ใจไว. (2558). ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจารณ์ พานิช. (2557). การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างไร. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิไลภรณ์ ฤทธิคุปต์. (2561). การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน : กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ของครูในศตวรรษที่ 21. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย, 11(3), 179 – 191.
- วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ. (2562). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้น 14 มิถุนายน 2563, จาก <https://bet.obec.go.th/New2020/wp-content/uploads/2020/06/onet-p3m3m62562.pdf>.

- ศรธรรม รูปสอาด และ ศิริพงษ์ เสาภายน. (2564). ความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร. *Journal of Roi Kaensarn*, 6(2), 58 – 71.
- ศศิธร บุตรเมือง. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสำหรับเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านสันดาบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. สืบค้น 1 กรกฎาคม 2564, จาก <http://www.ska2.go.th/reis/?name=research&file=readresearch&id=215>.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2555). การบริหารโดยสถานศึกษาและชุมชนเป็นฐาน : ความท้าทายของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(1), 101 – 111.
- สุนทร หลักคำ และคณะ. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 ปีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. รายงานการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อัมพร พินะสา. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิจัยเพื่อประกอบการศึกษา หลักสูตร วปอ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- อุมาพร อ่อนคำ, อุดร อรกุล และวรวรรณ อุบลเลิศ. (2561). เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(2), 279 – 288.
- อุมาพร อ่อนคำ. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อสร้างทักษะอาชีพในท้องถิ่นของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(2), 279-288.
- Flecky, K. (2011). *Foundations of service learning*. Jones and Bartlett. Retrieved on June 14, 2020, from http://samples.jbpub.com/9780763759582/59582_CH01_FINAL.pdf